

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ДСТУ 8820-1:2023

Протимінна діяльність

ПРОЦЕСИ УПРАВЛІННЯ

Частина 1. Система управління якістю

Видання офіційне

Київ
ДП «УкрНДНЦ»
2024

ПЕРЕДМОВА

- 1 РОЗРОБЛЕНО: Технічний комітет стандартизації «Стандартизація озброєння та військової техніки» (ТК 176), Управління протимінної діяльності Головного управління протимінної діяльності, екологічної безпеки та цивільного захисту
- 2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») від 25 грудня 2023 р. № 373 з 2024–03–01
- 3 Цей стандарт розроблено згідно з правилами, установленими в національній стандартизації України
- 4 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей національний стандарт належить державі.
Заборонено повністю чи частково видавати, відтворювати
задля розповсюдження і розповсюджувати як офіційне видання
цей національний стандарт або його частини на будь-яких носіях інформації
без дозволу ДП «УкрНДНЦ» чи уповноваженої ним особи

ДП «УкрНДНЦ», 2024

ЗМІСТ

	С.
1 Сфера застосування.....	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	1
4 Позначки та скорочення	4
5 Загальні положення	4
6 Управління якістю у сфері протимінної діяльності	5
7 Виконання заходів із протимінної діяльності	5
8 Система управління якістю у сфері протимінної діяльності	7
9 Сертифікація процесів протимінної діяльності	13
10 Моніторинг сертифікованих процесів протимінної діяльності	13
11 Інспектування розмінованих територій.....	14
12 Передавання відповідальності щодо очищеної території.....	17
Додаток А (довідковий) Орієнтовний зміст настанови з якості оператора ПМД	18
Додаток Б (довідковий) Рекомендований перелік процедур СУЯ оператора ПМД.....	18
Додаток В (обов'язковий) Схеми сертифікації процесів ПМД	19
Додаток Г (довідковий) Типовий склад та оснащення підрозділу інспектування розмінованої території	20
Додаток Д (довідковий) Типові форми документації (записів) органу з інспектування	21
Додаток Е (обов'язковий) Форма сертифіката про передавання очищеної території	26
Додаток Ж (обов'язковий) Вимоги до засобів механізованого розмінування та засобів пошуку (металодетекторів)	27
Додаток З (довідковий) Бібліографія	27

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ПРОТИМІННА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОЦЕСИ УПРАВЛІННЯ Частина 1. Система управління якістю

MINE ACTION PROCESSES MANAGEMENT Part 1. Quality management system

Чинний від 2024-03-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт установлює основні принципи щодо створення та функціонування системи управління якістю у сфері протимінної діяльності (далі — ПМД).

Примітка. Цей стандарт розроблено на базі нормативних документів Організації Об'єднаних Націй із протимінної діяльності (IMAS) для впровадження міжнародних вимог із протимінної діяльності в Україні відповідно до [1], [4], [5] та [6].

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті наведено посилання на такі національні стандарти.

ДСТУ EN ISO/IEC 17000:2021 (EN ISO/IEC 17000:2020, IDT; ISO/IEC 17000:2020, IDT) Оцінювання відповідності. Словник термінів і загальні принципи

ДСТУ EN ISO/IEC 17020:2019 (EN ISO/IEC 17020:2012, IDT; ISO/IEC 17020:2012, IDT) Оцінка відповідності. Вимоги до роботи різних типів органів з інспектування

ДСТУ EN ISO/IEC 17065:2019 (EN ISO/IEC 17065:2012, IDT; ISO/IEC 17065:2012, IDT) Оцінка відповідності. Вимоги до органів з сертифікації продукції, процесів та послуг

ДСТУ ISO 9000:2015 (ISO 9000:2015, IDT) Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів, на які є посилання в розділі 3 «Терміни та визначення»

ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT) Системи управління якістю. Вимоги

ДСТУ ISO 19011:2019 (ISO 19011:2018, IDT) Настанови щодо проведення аудитів систем управління

ДСТУ ISO/TR 10013:2003 Настанови з розроблення документації системи управління якістю (ISO/TR 10013:2001, IDT).

Примітка. Чинність стандартів, на які є посилання в цьому стандарті, перевіряють згідно з офіційними виданнями національного органу стандартизації — каталогом національних нормативних документів і щомісячними інформаційними покажчиками національних стандартів.

Якщо стандарт, на який є посилання, замінено новим або до нього внесено зміни, треба застосовувати новий стандарт, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті вжито терміни, наведені в ДСТУ EN ISO/IEC 17000 та ДСТУ ISO 9000.

Нижче подано терміни, додатково вжиті в цьому стандарті, та визначення позначених ними понять. Відповідники наведених у цьому розділі термінів англійською мовою наведено відповідно до [14].

3.1 зменшена територія (*reduced land*)

Попередньо зазначена, імовірно забруднена територія чи забруднена територія або її частина, яка після проведення технічного обстеження не містить доказів наявності вибухонебезпечних предметів

3.2 зменшення територій через технічне обстеження

Висновок за результатами технічного обстеження, що попередньо зазначена, імовірно забруднена територія чи забруднена територія або її частина може бути вивільненою без повного очищення на підставі об'єктивних доказів, виявлених унаслідок фізичного обстеження

3.3 залишковий ризик (*residual risk*)

Ризик, що залишається після застосування всіх доцільних зусиль

3.4 вибухонебезпечні предмети (*explosive ordnance*)

Вибухові матеріали промислового призначення та саморобного виготовлення, боєприпаси, що містять вибухові речовини, а також біологічні та хімічні речовини: бомби та боеголовки; керовані та балістичні ракети; артилерійські, мінометні, ракетні боєприпаси та боєприпаси до стрілецької зброї; усі міни, торпеди та глибинні бомби; піротехнічні вироби військового та спеціального призначення; касетні бомби та касети; електричні вибухові пристрої; саморобні вибухові пристрої та інші предмети, що є вибухонебезпечними за своєю природою

3.5 знешкодження вибухонебезпечного предмета (*demilitarisation*)

Спеціальні дії щодо блокування чи нейтралізації виконавчих механізмів підричників вибухонебезпечного предмета (вилучення підричників із вибухонебезпечного предмета, вилучення вибухонебезпечного предмета з місця встановлення), спрямовані на приведення вибухонебезпечного предмета в безпечний стан, що виключає можливість його ненавмисного вибуху

3.6 знищення вибухонебезпечного предмета (*destruction*)

Переведення вибухонебезпечного предмета в неіздатний (безпечний) стан підриванням, спалюванням, механічним чи іншим повним або частковим руйнуванням з обов'язковим дотриманням вимог протимінної діяльності та запобіганням негативним для населення, інфраструктури та довкілля наслідкам і їх мінімізацією

3.7 інформування та навчання населення із запобігання ризикам від вибухонебезпечних предметів (*explosive ordnance risk education*)

Заходи, спрямовані на зниження ризику тілесного ушкодження, спричиненого вибухонебезпечним предметом, через підвищення поінформованості населення, а також сприяння зміни моделі їх поведінки

3.8 нетехнічне обстеження (*non-technical survey*)

Збирання та аналізування даних без використання оперативних технічних заходів щодо наявності, типу, розподілу та навоколишніх умов забруднення вибухонебезпечних предметів, спрямованих на більш точне визначення місць, де наявні забруднення вибухонебезпечних предметів, а де їх немає, для сприяння пріоритизації вивільнення земель та забезпечення прийняття рішень через надання доказів

3.9 очищення територій розмінуванням

Виявлення, знешкодження та/або знищення вибухонебезпечних предметів на вказану глибину

3.10 оператор протимінної діяльності (*demining organisation*)

Уповноважені підрозділи центральних органів виконавчої влади, підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, у тому числі міжнародні та іноземні, залучені до проведення заходів у сфері протимінної діяльності

3.11 національний орган з питань протимінної діяльності (*national mine action authority*)

Міжвідомчий допоміжний орган, який діє за колегіальним принципом під головуванням Міністра оборони, утворений з метою координації діяльності міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств та організацій незалежно від форми власності (крім тих, що належать до сфери управління міністерств та інших центральних органів виконавчої влади), залучених до проведення заходів у сфері протимінної діяльності

3.12 секретаріат національного органу з питань протимінної діяльності (*secretariat of national mine action authority*)

Робочий орган національного органу з питань протимінної діяльності, що забезпечує підготування, скликання та проведення засідань, а також контролювання за виконанням його рішень

3.13 центр протимінної діяльності (*mine action centre*)

Суб'єкт протимінної діяльності в Україні, призначений для планування, практичної організації та координування здійснення заходів протимінної діяльності

3.14 центр гуманітарного розмінування (*humanitarian demining centre*)

Суб'єкт протимінної діяльності, призначений для практичного здійснення заходів гуманітарного розмінування

3.15 протимінна діяльність (*mine action*)

Заходи, яких уживають для забезпечення національної безпеки та які спрямовані на зменшення соціального, економічного й екологічного впливу вибухонебезпечних предметів на життя та діяльність населення.

Примітка. Основними складовими протимінної діяльності є інформування про небезпеку від вибухонебезпечних предметів та навчання із запобігання ризикам, пов'язаним із вибухонебезпечними предметами; розмінування (гуманітарне розмінування); надання допомоги постраждалим особам та здійснення заходів щодо їх реабілітації; знищення надлишкових боеприпасів, боеприпасів, непридатних для подальшого використання та зберігання, а також боеприпасів, що підлягають знищенню відповідно до міжнародних зобов'язань; агітаційно-просвітницька робота щодо незастосування протипіхотних мін

3.16 вивільнення території (*land release*)

Процес застосування всіх доцільних зусиль для виявлення, ідентифікації та усунення наявності або підозри наявності вибухонебезпечних предметів за допомогою нетехнічного обстеження, технічного обстеження та/або очищення

3.17 розмінування (гуманітарне розмінування) (*demining*)

Комплекс заходів, яких уживають оператори протимінної діяльності для ліквідації небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, включно з нетехнічним та технічним обстеженням територій, складенням карт, виявленням, знешкодженням та/або знищенням вибухонебезпечних предметів, маркуванням, підготуванням документації після розмінування, наданням громадам інформації щодо протимінної діяльності та передаванням очищеної території

3.18 технічне обстеження (*technical survey*)

Збирання та аналізування даних із використанням технічних засобів про наявність, тип, розподіл та оточення місць забруднення вибухонебезпечними предметами для кращого визначення наявності або відсутності забруднення вибухонебезпечними предметами, підтримання визначення пріоритетності вивільнення земель і процесів прийняття рішень за допомогою надання доказів

3.19 система маркування (*marking system*)

Комплекс заходів (застосування знаків та зведення огорож), призначених для надання населенню попередження про небезпеки, пов'язані з вибухонебезпечними предметами, та захисту від них

3.20 фахівці з розмінування (*deminer*)

Фізичні особи, які володіють спеціальними знаннями і навичками та мають відповідну кваліфікацію щодо проведення робіт із розмінування

3.21 імовірно забруднена територія (*suspected hazardous area*)

Територія (акваторія), щодо якої є обґрунтована підозра у забрудненні вибухонебезпечними предметами на підставі непрямих доказів їх наявності

3.22 забруднена територія (*confirmed hazardous area*)

Будь-яка територія (акваторія), де наявність вибухонебезпечних предметів підтверджено на підставі прямих доказів їх наявності

3.23 система управління якістю протимінної діяльності

Сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих органів та об'єктів управління, визначених механізмів відповідальності, повноважень, а також процесів, ресурсів і вимог до них, які забезпечують здійснення загального керівництва якістю та її відповідність встановленим вимогам

3.23 оцінка відповідності процесів ПМД

Доведення того, що встановлені нормативними документами вимоги до процесів ПМД виконано.

4 ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

ВНП	— вибухонебезпечні предмети;
ВР	— вибухові речовини;
НТО	— нетехнічне обстеження;
НОА	— національний орган України з акредитації;
НОПМД	— національний орган з питань протимінної діяльності;
ОІ	— орган з інспектування;
ООВ	— орган з оцінки відповідності;
ОС	— орган із сертифікації;
ПМД	— протимінна діяльність;
СОП	— стандартні операційні процедури;
СУЯ	— система управління якістю у сфері протимінної діяльності;
ТО	— технічне обстеження;
ЦПМД	— центр протимінної діяльності;
ЦГР	— центр гуманітарного розмінування.

5 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 Управління у сфері протимінної діяльності

5.1.1 Об'єкти та суб'єкти протимінної діяльності визначено в [1].

5.1.2 Органами управління та координації діяльності у сфері протимінної діяльності є:

- національний орган з питань протимінної діяльності (далі — НОПМД);
- секретаріат НОПМД (далі — секретаріат);
- центр протимінної діяльності (далі — ЦПМД);
- центр гуманітарного розмінування (далі — ЦГР).

Функції та повноваження НОПМД, секретаріату, ЦПМД та ЦГР — згідно з [1] та [7].

ЦПМД (ЦГР) може бути також виконавцем окремих процесів у сфері ПМД.

5.1.3 ЦПМД (ЦГР) створює та забезпечує функціонування системи управління якістю у сфері протимінної діяльності (далі — СУЯ).

5.1.4 До оцінки відповідності продукції¹⁾, процесів у сфері ПМД залучають акредитовані Національним органом України з акредитації (далі — НОА) органи з оцінки відповідності (далі — ООВ). Відносини, пов'язані з акредитацією НОА ООВ, — згідно з [3].

Діяльність ООВ проваджується на підставі національних стандартів з питань акредитації, гармонізованих із відповідними міжнародними та європейськими стандартами, та цього стандарту.

До функцій ООВ у сфері ПМД належить:

- сертифікація процесів ПМД, які здійснюють оператори ПМД;
- інспектування розмінованих територій.

5.1.5 Вимоги до продукції та процесів у сфері ПМД визначають замовник, НОПМД та ЦПМД (ЦГР) на підставі нормативно-правових актів, контрактів (угод, договорів), стандартів та інших нормативних документів. Вимоги мають бути чітко визначеними, загальнозрозумілими та однозначними, узгодженими ЦПМД (ЦГР), замовником та виконавцем і задокументованими. У разі відсутності визначених та задокументованих вимог оцінку відповідності не здійснюють.

5.1.6 Загальними вимогами до продукції, процесів у сфері ПМД є:

- розмінована (вивільнена) територія має бути безпечною, позначеною і переданою замовнику;
- обладнання має відповідати заявленим характеристикам, бути укомплектованим. Кількість обладнання має забезпечувати виконання завдання в повному обсязі у визначені терміни;

¹⁾ За текстом цього стандарту термін «продукція» вжито стосовно розмінованої (очищеної) території; поняття «процес передачі продукції» є еквівалентним процесу передачі відповідальності щодо розмінованої території відповідно до [1].

— персонал для розмінування повинен мати необхідну кваліфікацію і компетентність, володіти спеціальними знаннями та постійно вдосконалювати практичні навички щодо проведення робіт із розмінування, його чисельність має забезпечувати виконання завдання в повному обсязі у визначені терміни;

— інформація має відповідати призначенню, бути доступною для використання, актуальною та захищеною.

5.1.7 Оператори протимінної діяльності повинні:

— визначити потребу в обладнанні та техніці, що необхідні для безпечного, ефективного та дієвого здійснення процесів розмінування;

— переконатися, що обладнання відповідає вимогам (вимоги до засобів механізованого розмінування та засобів пошуку (металодетекторів) зазначено в додатку Ж) та перевірити його справність під час отримання;

— скласти графіки технічного обслуговування та, за потреби, калібрування обладнання згідно з рекомендаціями виробника та відповідно до умов використання обладнання;

— забезпечити проходження відповідного навчання операторами обладнання і задокументувати його;

— верифікувати обладнання перед початком експлуатування;

— здійснювати контролювання, перевіряння та тестування для підтвердження придатності і подальшого безвідмовного функціонування обладнання;

— ізолювати та маркувати обладнання для уникнення використання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам;

— забезпечити проведення ремонтування або списання обладнання, що не відповідає вимогам;

— підтримувати і зберігати документацію на обладнання.

Під час вибирання обладнання оператори ПМД повинні визначати його ефективність при виконанні процесів розмінування з урахуванням таких чинників:

— безпечність обладнання;

— здатність виявляти наявність елементу небезпеки;

— ступінь збереження інформації, пов'язаної з елементами небезпеки та іншими аспектами довкілля;

— придатність до використання у довкіллі в місцевих кліматичних умовах.

5.1.8 Під час сертифікації процесів ПМД перевіряють виконання операторами ПМД вимог, визначених у 5.1.6.

6 УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ У СФЕРІ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

6.1 Управління якістю у сфері протимінної діяльності здійснюють національний орган з питань протимінної діяльності, центр протимінної діяльності та центр гуманітарного розмінування.

6.2 Об'єктами в системі управління якістю протимінної діяльності є оператори ПМД.

6.3 Систему управління якістю ООВ створюють та проваджують відповідно до вимог:

— для органів сертифікації — згідно з ДСТУ EN ISO/IEC 17065;

— для органів з інспектування — згідно з ДСТУ EN ISO/IEC 17020.

6.4 Функції ООВ та операторів ПМД визначено згідно з [1], нормативно-правовими актами та нормативними документами у сфері протимінної діяльності.

7 ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ ІЗ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

7.1 Вимоги щодо виконання та забезпечення заходів ПМД

При визначенні вимог щодо виконання та забезпечення заходів ПМД беруть до уваги:

— закони, нормативно-правові акти та нормативні документи у сфері ПМД;

— контракти, договори;

— документацію з планування заходів ПМД;

— запити та умови заінтересованих сторін.

7.2 Планування виконання і забезпечення заходів ПМД та одержання результатів

Заходи ПМД планують і контролюють на необхідному для задоволення потреб рівні та підтримання довіри між заінтересованими сторонами.

Планування виконання заходів ПМД має:

- ґрунтуватися на даних та інформації, що отримані під час аналізування зовнішнього та внутрішнього середовища;
- відповідати вимогам погодженої мети виконання заходу;
- відповідати вимогам щодо забезпечення якості;
- визначати заходи взаємодії між заінтересованими сторонами, постачальниками ресурсів, замовниками та виконавцями;
- визначити необхідні ресурси;
- брати до уваги гендерні особливості;
- визначати заходи охорони довкілля;
- визначати проміжні етапи та терміни їх виконання, термін виконання заходу в цілому;
- описувати процес моніторингу та оцінювання результатів;
- бути задокументованим.

Органи управління ПМД мають виконати певні дії щодо отримання необхідної інформації для планування виконання заходів ПМД, а також забезпечення її доступності для заінтересованих сторін.

7.3 Контроль за виконанням заходів ПМД та отриманими результатами

Органи управління ПМД мають забезпечити відповідність продукції, процесів визначеним вимогам. Методи оцінювання відповідності охоплюють (але не обмежуються):

- сертифікацію операторів та процесів ПМД;
- моніторинг діяльності операторів ПМД;
- інспектування розмінованих ділянок місцевості.

Оператори ПМД повинні зберігати задокументовану інформацію, яка необхідна для підтвердження відповідності виконуваної діяльності та її результатів.

7.4 Ідентифікація та аналізування процесів та результатів ПМД

Ресурси ПМД, процеси та продукція мають бути ідентифікованими, проаналізованими та задокументованими оператором ПМД для:

- підтримання довіри заінтересованих сторін до результатів ужиття заходів ПМД;
- виявлення невідповідності результатів;
- аналізування першопричин у разі виявлення невідповідності;
- аналізування ефективності та результативності процесів і результатів ПМД;
- забезпечення безперервного вдосконалення процесів і продукції ПМД.

Ідентифікації, аналізуванню та документуванню підлягають щонайменше:

- вивільнені території: визначені та нанесені на карту;
- групи з нетехнічного обстеження (далі — НТО) та розмінування, їхній персонал: визначені та проаналізовані завдання на територіях;
- обладнання для обстеження та розмінування (детектори, локатори, мінно-розшукові собаки, інші системи виявлення, із використанням машин та механізмів): визначені та проаналізовані відповідно до завдань та ділянок;
- виявлені, знищені, переміщені або збережені вибухонебезпечні предмети: ідентифіковані за типом, кількістю та розташуванням (відповідно до мінімальних вимог до збирання даних);
- інформування та навчання населення із запобігання ризикам, пов'язаним із вибухонебезпечними предметами.

7.5 Процес контролювання якості

Для забезпечення відповідності вимогам до процесів ПМД має бути вжито заходів із контролювання якості, зокрема:

- персонал — підтвердження компетентності та достатньої кількості;
- обладнання — підтвердження відповідності заявленим характеристикам, комплектність та достатність;
- документація процесу: задокументованість (наявність документів (процедур, робочих інструкцій) та записів, розроблених відповідно до встановлених форм);
- показники ефективності процесу: дотримання термінів, досягнення мети.

Контролювання якості процесу ПМД має бути застосовано операторами ПМД відповідно до внутрішньої СУЯ.

7.6 Передавання продукції

ЦПМД (ЦГР) та оператори ПМД перед передаванням продукції повинні перевірити її відповідність установленим вимогам.

Оператори ПМД зберігають задокументовану інформацію про розміновані (очищені, вивільнені) території, зокрема про:

- оператора, який проводив розмінування;
- ООВ, який проводив інспектування розмінованої території;
- особу представника оператора ПМД, відповідального за передавання розмінованої (очищеної, вивільненої) території.

7.7 Управління невідповідностями

Якщо виникають будь-які сумніви з приводу відповідності продукту, його не можна передавати. Невідповідний продукт має бути ідентифіковано для запобігання його ненавмисному передаванню.

Якщо продукт вважають невідповідним або підозрюють його невідповідність, має бути вжито заходів щодо ідентифікування невідповідності, її обсягів та наслідків:

- позначити/відділити невідповідний продукт, щоб гарантувати запобігання його ненавмисному передаванню (до проведення коригувальних дій);
- визначити причини виникнення невідповідності;
- здійснити коригування;
- спланувати заходи щодо запобігання виникненню повторної невідповідності.

Окрім того, виконують повторне розмінування території та інформування замовника продукції і заінтересованих сторін.

7.8 Діяльність після передавання продукції

Після виконання процесів ПМД та передавання продукції ЦПМД (ЦГР) та оператори ПМД аналізують дані про результативність ПМД для забезпечення її вдосконалення.

Має бути забезпечено зворотний зв'язок із заінтересованими сторонами в рамках процесів моніторингу використання продукції ПМД.

Довгостроковий моніторинг продукції ПМД здійснюють через:

- аналізування даних в інформаційних системах управління ПМД;
- аналізування даних з інформаційних систем управління стосовно заходів, пов'язаних із ПМД (таких, як система охорони здоров'я, служби соціального захисту);
- моніторингу розмінованих (очищених, вивільнених) і переданих територій.

8 СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ У СФЕРІ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

8.1 Загальні положення

8.1.1 Система управління якістю в сфері ПМД охоплює:

- створення та підтримання функціонування СУЯ операторів ПМД (див. 8.2.2);
- сертифікацію та моніторинг процесів ПМД (див. розділи 9 та 10);
- інспектування розмінованих територій (див. розділ 11).

8.1.2 Оператори ПМД є виконавцями заходів у сфері ПМД. Оператори ПМД повинні:

- мати необхідні ресурси;
- розробляти процедури з виконання процесів ПМД;
- забезпечувати якість виконання процесів ПМД відповідно до СУЯ.

8.2 Система управління якістю операторів ПМД

8.2.1 Оператор ПМД повинен розробити, задокументувати, упровадити та підтримувати СУЯ, яка здатна забезпечувати і демонструвати виконання положень цього стандарту, вимог законодавства та інших нормативно-правових актів і нормативних документів у сфері ПМД відповідно до вимог, викладених у цьому стандарті, або розробляти СУЯ відповідно до вимог ДСТУ ISO 9001.

8.2.2 Основними принципами функціонування СУЯ оператора ПМД є:

- орієнтування на замовника;
- лідерство;
- підготовленість персоналу;
- процесний підхід;

- підтримування належного рівня дієвості, реагування на зміни у внутрішніх і зовнішніх умовах організації, а також створення нових можливостей;
- прийняття рішень на підставі фактичних даних;
- керування взаємовідносинами з органами управління ПМД та всередині організації оператора ПМД.

8.2.3 СУЯ оператора ПМД охоплює:

- органи управління (див. 8.3);
- документи СУЯ (див. 8.4);
- діяльність щодо управління якістю (див. 8.5).

8.3 Органи управління операторів ПМД

8.3.1 Вище керівництво оператора ПМД здійснює управління діяльністю оператора ПМД та відповідає за виконання процесів виробництва продукції перед НОПМД.

Вище керівництво оператора ПМД окрім відповідальності за виконання процесів у сфері ПМД повинно демонструвати своє лідерство та своє зобов'язання щодо СУЯ і відповідає за:

- результативність СУЯ;
  - упровадження політики та цілей у сфері якості в межах діяльності оператора ПМД;
  - інтегрування вимог СУЯ у процеси ПМД, які виконує оператор;
  - використання процесного підходу та ризик-орієнтованого мислення;
  - наявність ресурсів, потрібних для СУЯ;
  - інформування персоналу про важливість результативного управління якістю та відповідності вимогам СУЯ;
  - досягнення СУЯ запланованих цілей;
  - заохочення персоналу до забезпечення результативності СУЯ;
  - сприяння поліпшенню СУЯ;
  - підтримування керівників процесів для демонстрування лідерства в їхніх сферах відповідальності.
- Для виконання цих завдань вище керівництво здійснює:
- розроблення процесів, за допомогою яких забезпечують додержання і реалізацію принципів діяльності оператора;
  - створення та підтримання функціонування СУЯ управлінням документами та записами СУЯ;
  - укомплектування оператора кваліфікованим персоналом та визначення його відповідальності і повноважень;
  - забезпечення іншими необхідними ресурсами для ефективного функціонування процесів ПМД та СУЯ в цілому;
  - аналізування ефективності функціонування СУЯ;
  - організацію проведення внутрішніх аудитів;
  - визначення можливостей для поліпшення;
  - делегування повноважень посадовим особам виконувати певну діяльність від його імені (за потреби);
  - контролювання виконання договірних умов.

8.3.2 З метою розроблення, упровадження та підтримання процесів СУЯ, представлення вищому керівництву узагальненої інформації щодо ефективності її функціонування та необхідності поліпшення, а також для взаємодії із зовнішніми організаціями з питань СУЯ вище керівництво призначає уповноважену особу для управління СУЯ. До її повноважень входить:

- забезпечення реалізації політик та цілей у сфері якості процесів ПМД;
- забезпечення розроблення, упровадження, підтримання функціонування СУЯ;
- інформування вищого керівництва про функціонування та необхідність поліпшення СУЯ;
- забезпечення виконання процесів СУЯ відповідно до встановлених правил;
- керівництво роботою з підвищення кваліфікації персоналу;
- організація контролювання за виконанням розпорядчих документів;
- організація та контролювання ведення звітної документації СУЯ.

8.4 Документи системи управління якістю операторів ПМД

8.4.1 Оператор ПМД:

- створює, документує та підтримує ефективну СУЯ;
- розробляє політику у сфері якості відповідно до своїх видів діяльності та процесів ПМД;

- визначає вимірні та досяжні цілі в сфері якості відповідно до задокументованої політики у сфері якості;
- застосовує методи управління, методи контролювання якості та оперативні процедури ПМД відповідно до нормативно-правових актів, нормативних документів у сфері ПМД, вимог сертифікаційної угоди, договорів тощо;
- визначає та документує процеси ПМД, визначає та документує процеси забезпечення функціонування СУЯ та виконання діяльності у сфері ПМД;
- визначає необхідні дані для входу до процесів ПМД та очікувані від них виходи;
- визначає послідовність і взаємодію процесів ПМД;
- визначає та застосовує критерії та методи (зокрема моніторинг, вимірювання та відповідні показники дієвості), потрібні для забезпечування результативності функціонування та контролювання процесів ПМД;
- визначає ресурси, потрібні для процесів ПМД, і забезпечує їх наявність;
- призначає осіб із відповідною кваліфікацією та наділяє їх повноваженнями для виконання процесів ПМД;
- розглядає ризики та можливості;
- оцінює процеси ПМД та запроваджує будь-які зміни, потрібні для забезпечування того, щоб ці процеси досягали своїх передбачуваних результатів;
- забезпечує точність і достовірність інформації;
- підтримує в актуальному стані документацію (охоплюючи стандартні операційні процедури (далі — СОП), звіти, записи (охоплюючи результати внутрішніх аудитів та аналізування системи управління);
- уживає заходів щодо поліпшення процесів ПМД та СУЯ в цілому.

8.4.2 Документація СУЯ оператора ПМД охоплює:

- керівництво (функції, обов'язки, повноваження) щодо виконання процесів (див. 8.3);
- управління ресурсами;
- діяльність: процеси ПМД (вимоги, загальний опис, ресурси, послідовність виконання, заходи щодо безпечного виконання, контролювання виконання, вимоги до результатів та їхньої якості);
- управління документами СУЯ;
- оцінювання дієвості (моніторинг, вимірювання, аналізування та оцінювання; внутрішній аудит, аналізування СУЯ вищим керівництвом (див. 8.5.5—8.5.7);
- поліпшування діяльності (див. 8.5.8).

8.4.3 СУЯ оператора ПМД містить:

- політику у сфері якості;
- цілі у сфері якості;
- настанову з якості;
- процедури (СОП) системи управління якістю;
- процедури (СОП) щодо управління ресурсами (персонал, обладнання, логістика, субпідряд, договори/контракти, інформація, документи);
- процедури (СОП) щодо виконання основних процесів (ресурси для виконання кожного процесу, опис виконання процесу, очікувані результати);
- робочі інструкції, форми.

Оператор ПМД має:

- підтримувати в актуальному стані задокументовану інформацію, необхідну для функціонування процесів;
- зберігати задокументовану інформацію, щоб мати впевненість у тому, що процеси виконують так, як заплановано.

8.4.4 Політика у сфері якості оператора ПМД має бути чітко визначена, задокументована та:

- відповідати меті, функціям і напрямку діяльності оператора ПМД;
- враховувати зобов'язання щодо відповідності до вимог, законодавства, нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері ПМД;
- вміщувати зобов'язання щодо постійного поліпшення процесів і продукції ПМД, а також СУЯ;
- забезпечувати основу для встановлення цілей у сфері якості.

Політику у сфері якості оператора ПМД доводять до відома персоналу оператора. Вона має бути зрозумілою всім тим, хто виконує функції та обов'язки в рамках діяльності оператора і СУЯ та доступною для всіх заінтересованих сторін.

8.4.5 Оператор ПМД визначає цілі у сфері якості для відповідних підрозділів, рівнів і процесів, необхідних для СУЯ.

Потрібно, щоб цілі у сфері якості:

- були узгодженими з політикою у сфері якості;
- були вимірними;
- урахували застосовні вимоги;
- були доречними з погляду відповідності продукції та підвищення задоволеності замовників;
- були охоплені моніторингом;
- були доведені до відома персоналу;
- були актуалізованими.

Оператор ПМД повинен підтримувати в актуальному стані задокументовану інформацію щодо цілей у сфері якості.

8.4.6 Настанова з якості є основним документом СУЯ оператора ПМД, містить її повний опис і призначена для загального використання з метою:

- поінформування власного персоналу та замовників про політику та процеси виробництва продукції, виконання процесів ПМД оператором;
- здійснення управління при впровадженні, функціонуванні та поліпшенні СУЯ;
- удосконалення та упорядкування діяльності оператора;
- забезпечення необхідною інформацією під час проведення внутрішніх аудитів;
- забезпечення стабільного функціонування СУЯ.

Настанову розробляють відповідно до вимог цього стандарту з урахуванням ДСТУ ISO/TR 10013.

Настанова з якості містить:

- короткий опис організації, внутрішнього і зовнішнього середовища, у якому вона працює;
- опис управління ресурсами організації;
- опис процесів ПМД;
- опис процесів СУЯ.

Орієнтовний зміст настанови з якості — згідно з додатком А.

8.4.7 Опис процесів управління ресурсами, процесів ПМД та процесів СУЯ викладають у відповідних процедурах.

Оператор ПМД повинен визначити структуру і форму подання задокументованих процедур (паперові копії або електронні носії). Задокументовані процедури повинні містити необхідну інформацію та мати власне позначення. Процедури розробляють відповідно до ДСТУ ISO/TR 10013.

Робочі інструкції та форми забезпечують реалізацію та документування процесів, зазначених у процедурах СУЯ.

Рекомендований перелік процедур СУЯ — згідно з додатком Б.

8.5 Діяльність щодо управління якістю операторів ПМД

8.5.1 Діяльність щодо управління якістю охоплює виконання заходів циклу «ПЛАНУВАННЯ — ВИКОНАННЯ — ПЕРЕВІРЯННЯ — ДІЇ».

8.5.2 Планування

Під час планування оператор ПМД повинен:

- визначити зовнішні та внутрішні чинники, які є відповідними для його призначення і напрямку діяльності та які впливають на його здатність досягати результатів, запланованих його СУЯ; здійснювати моніторинг та аналізування інформації про зовнішні та внутрішні чинники;

Примітка 1. Чинники можуть охоплювати позитивні та негативні фактори чи умови для розглядання.

Примітка 2. Зовнішні чинники охоплюють правове, технологічне, конкурентне, ринкове, культурне, соціальне та економічне середовище міжнародного, національного, регіонального чи місцевого рівня.

Примітка 3. Внутрішні чинники охоплюють діяльність, ресурси, структури, цінності, культуру, знання оператором програм із ПМД.

- визначити заінтересовані сторони, які доцільно розглянути в СУЯ, та вимоги цих заінтересованих сторін стосовно СУЯ;

— визначити ризики та можливості, які потрібно врахувати, щоб забезпечити впевненість у тому, що СУЯ може досягти запланованих результатів; збільшити кількість бажаних результатів; запобігти небажаним результатам або зменшити їхню кількість; досягти поліпшення діяльності. Оператор ПМД повинен планувати дії стосовно цих ризиків і можливостей; у який спосіб інтегрувати та запровадити дії до процесів його СУЯ та оцінювати результативність цих дій. Дії, виконувані стосовно ризиків і можливостей, мають бути пропорційні їх потенційному впливу на відповідність продукції.

Примітка 4. Варіанти реагування на ризики можуть охоплювати уникнення ризику, прийняття ризику, щоб скористатися можливістю усунення джерела ризику, змінення ймовірності настання чи наслідків, розділення ризику чи збереження ризику на основі поінформованого рішення.

Примітка 5. Можливості можуть зумовити прийняття нових практик, запуску виробництва нової продукції, виходу на нові ринки, завоювання нових замовників, побудови партнерських стосунків, використання нових технологій та інших бажаних і дієвих способів, щоб реагувати на потреби організації чи її замовників.

8.5.3 Планування змін у СУЯ

Під час планування змін у СУЯ оператор ПМД повинен розглянути:

- призначення змін та їхні можливі наслідки;
- цілісність СУЯ;
- наявність ресурсів;
- розподіл або перерозподіл обов'язків і повноважень.

8.5.4 Виконання процесів

Під час виконання процесів оператор ПМД:

- залучає до виконання процесів ресурси, що відповідають встановленим вимогам;
- виконує процеси відповідно до встановлених вимог;
- під час створення продукції перевіряє її відповідність встановленим вимогам;
- запроваджує внутрішній контроль виконання процесів;
- документує, підтримує в актуальному стані та зберігає задокументовану інформацію в обсязі, необхідному для забезпечення впевненості в тому, що процеси виконують так, як заплановано, та для демонстрування відповідності процесів та продукції вимогам до них;
- контролює процеси, передані для виконання іншій організації.

Оператор ПМД контролює заплановані зміни та аналізує наслідки непередбачених змін і, за потреби, виконує дії, щоб послабити будь-які їхні несприятливі впливи.

8.5.5 Оцінювання дієвості

8.5.5.1 Оператор повинен визначити:

- що потрібно піддавати моніторингу та вимірюванню;
- методи моніторингу, вимірювання, аналізування та оцінювання, потрібні для забезпечення досягнення запланованих результатів;
- терміни проведення моніторингу та вимірювань;
- терміни аналізування та оцінювання результатів моніторингу та вимірювання.

8.5.5.2 Оператор ПМД повинен оцінювати дієвість і результативність СУЯ та зберігати відповідну задокументовану інформацію як доказ отриманих результатів.

8.5.5.3 Оператор ПМД повинен проводити моніторинг задоволення потреб і очікувань замовників, а також визначити методи отримання, моніторингу та аналізування цієї інформації.

Примітка. Моніторинг замовників може охоплювати опитування, відгуки стосовно виконаних процесів та створених продуктів, зустрічі із замовниками.

8.5.5.4 Оператор ПМД повинен аналізувати та оцінювати відповідні дані та інформацію, отримані під час моніторингу та вимірювань.

8.5.5.5 Результати аналізування використовують для оцінювання:

- відповідності продукції;
- ступеня задоволеності замовника;
- дієвості та результативності СУЯ;
- результативності планування;
- результативності дій, виконаних щодо ризиків і можливостей;
- дієвості зовнішніх постачальників;
- потреби в поліпшенні СУЯ.

8.5.6 Внутрішній аудит

Внутрішній аудит здійснюють відповідно до ДСТУ ISO 19011.

8.5.6.1 Оператор ПМД повинен проводити внутрішні аудити в заплановані проміжки часу для отримання інформації про те, чи СУЯ:

- відповідає власним вимогам організації до її СУЯ та вимогам цього стандарту;
- результативно запроваджена та ефективна.

8.5.6.2 Оператор ПМД повинен:

- планувати, розробляти, виконувати та актуалізувати програму(-и) аудиту, охоплюючи періодичність, методи, відповідальність, вимоги щодо планування і звітність. Потрібно, щоб у програмі(-ах) аудиту було враховано важливість процесів, яких це стосується, зміни, що впливають на організацію, і результати попередніх аудитів;

- визначати критерії аудиту та сферу застосування кожного аудиту;
- обирати аудиторів і провадити аудити так, щоб було забезпечено об'єктивність і неупередженість процесу аудиту;

- забезпечувати звітування про результати аудитів перед вищим керівництвом;

- виконувати відповідні коригування та впроваджувати коригувальні дії без необґрунтованої затримки;

- зберігати задокументовану інформацію як доказ виконання програми аудиту та результатів аудиту.

8.5.7 Аналізування вищим керівництвом

8.5.7.1 Необхідно періодично аналізувати запроваджену оператором ПМД СУЯ, щоб забезпечувати її постійну придатність, адекватність, результативність і узгодженість зі стратегічним напрямом діяльності організації. Аналізування вищим керівництвом слід проводити не рідше одного разу на рік.

8.5.7.2 Вхідні дані для аналізування вищим керівництвом охоплюють:

а) результати дій за підсумками попередніх аналізувань СУЯ;

б) зміни у зовнішніх і внутрішніх чинниках, доречних для СУЯ;

в) інформацію про дієвість і результативність СУЯ стосовно:

- задоволеності замовника та відгуків від заінтересованих сторін;
- ступеня досягнення цілей у сфері якості;
- дієвості процесів і їхньої відповідності;
- невідповідностей і коригувальних дій;
- результатів моніторингу та вимірювання;
- результатів аудитів;
- дієвості зовнішніх постачальників;
- достатності ресурсів;
- результативності дій, виконаних щодо ризиків і можливостей;
- можливостей для поліпшення діяльності.

8.5.7.3 За результатами аналізування СУЯ визначають:

- можливості для поліпшення діяльності;
- будь-які потреби у змінах до СУЯ;
- потреби у ресурсах.

8.5.7.4 Оператор ПМД повинен зберігати задокументовану інформацію як доказ результатів аналізування СУЯ.

8.5.8 Поліпшення

8.5.8.1 Оператор ПМД повинен виявити та визначити можливості для поліпшення та виконувати будь-які необхідні дії для задоволення вимог замовника та підвищення задоволеності замовника.

Поліпшення охоплює:

- поліпшення продукції виконуваних процесів ПМД для задоволення вимог, а також для врахування майбутніх потреб та очікування;

- коригування, запобігання виникненню чи зменшення небажаних результатів;

- поліпшення дієвості та результативності СУЯ.

Примітка. Приклади поліпшення можуть охоплювати коригування, коригувальну дію, постійне поліпшення.

8.5.8.2 У разі виникнення невідповідності оператор ПМД повинен:

- відреагувати на невідповідність та, залежно від обставин: виконувати дії щодо її контролювання та коригування; приймати рішення щодо наслідків;

- оцінювати потребу в діях щодо усунення причин(и) невідповідності з тим, щоб вона не виникала повторно чи в іншому місці: аналізуючи невідповідність; визначаючи причини невідповідності; визначаючи наявність подібних невідповідностей або потенційну можливість їх виникнення;

- виконувати будь-які потрібні дії;

- аналізувати результативність будь-якої виконаної коригувальної дії;

- за потреби, актуалізувати задокументовані ризики та можливості, визначені під час планування;

- за потреби, вносити зміни до СУЯ.

Коригувальні дії мають відповідати наслідкам виявлених невідповідностей.

8.5.8.3 Оператор ПМД повинен зберігати задокументовану інформацію як доказ:

- характеру невідповідностей та будь-яких подальших виконаних дій;

- результатів будь-якої коригувальної дії.

8.5.8.4 *Постійне поліпшення*

Оператор ПМД повинен постійно поліпшувати придатність, адекватність і результативність СУЯ.

Оператор ПМД повинен розглядати результати аналізування та оцінювання, а також вихідні дані аналізування СУЯ, щоб визначити, чи є потреби або можливості, що потребують окремого розгляду як складники постійного поліпшення.

9 СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

9.1 Метою сертифікації процесів ПМД є надання заінтересованим сторонам гарантії якості виконання процесів ПМД відповідно до законів, інших нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері ПМД.

Оператори ПМД, які пройшли сертифікацію процесів ПМД та отримали сертифікати відповідності, отримують офіційне визнання як оператори ПМД, здатні на належному рівні планувати та здійснювати процеси ПМД.

Сертифікацію процесів ПМД здійснюють акредитовані органи з оцінки відповідності.

Акредитацію органів з оцінки відповідності, що здійснюють сертифікацію процесів ПМД, здійснює Національний орган України з акредитації відповідно до ДСТУ EN ISO/IEC 17065.

9.2 Сертифікацію операторів ПМД здійснюють відповідно до процедур оцінювання, правил та процедур для надавання і підтримування сертифікації, призупинення, скасування або відмови в сертифікації, що визначені ООВ згідно з [1].

Зазначені правила та процедури, а також перелік документів, що подає оператор ПМД із заявкою на сертифікацію, ООВ розміщує на електронних ресурсах або надає заявникам за запитом.

9.3 Схеми сертифікації процесів ПМД — згідно з додатком В.

10 МОНІТОРИНГ СЕРТИФІКОВАНИХ ПРОЦЕСІВ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

10.1 Загальні положення

Загальну відповідальність за моніторинг виконання процесів ПМД операторами ПМД покладено на ООВ. Підставою для проведення моніторингу є сертифікаційна угода, яку підписують орган із сертифікації (далі — ОС) та оператор ПМД під час отримання сертифіката відповідності.

Моніторинг відповідності оператора ПМД вимогам сертифікації здійснюють ОС через:

- отримання інформації про відповідність оператора ПМД вимогам сертифікації;

- контролювання робочих майданчиків, приміщень, документації та ресурсів оператора ПМД.

Моніторинг являє собою аналізування документів, перевіряння або оцінювання робочих ділянок, техніки, обладнання, діяльності.

Моніторинг проводить уповноважений персонал ОС для підтвердження того, що оператор ПМД здійснює свою діяльність відповідно до сертифікаційної угоди, передбаченої схемою сертифікації.

ОС повинен переконатися, що процедури, які впроваджені оператором ПМД, відповідають національним стандартам у сфері ПМД та зобов'язанням, визначеним у сертифікаційній угоді.

10.2 Планування та підготування до моніторингу

Роль та зобов'язання ОС для періодичності і видів відвідувань робочих ділянок має бути відображено в сертифікаційній угоді, яку підписують ОС та оператор ПМД перед отриманням сертифіката відповідності.

Перед відвідуванням ОС повинен погодити з оператором ПМД план проведення моніторингу.

10.3 Проведення моніторингу

Моніторинг складається з таких заходів:

- відвідування приміщень (офісів) управління, матеріально-технічного та адміністративного забезпечення, включно з місцями зберігання ВР, пунктами медичного забезпечення, технічного обслуговування і ремонтування обладнання;
- відвідування робочих майданчиків підрозділів, які виконують процеси ПМД;
- перевіряння документації;
- перевіряння наявності та компетентності персоналу;
- перевіряння наявності, комплектності та справності обладнання;
- спостереження за діяльністю.

10.4 Невідповідності

Невідповідності, виявлені під час моніторингу, мають бути доведені до оператора ПМД. Оператор ПМД повинен погоджувати коригувальні дії з ОС та вживати заходів для того, щоб підтвердити ефективне впровадження коригувальних дій.

Залежно від результатів моніторингу, наявності та критичності невідповідності в межах оператора ПМД ОС може призупинити або скасувати дію сертифікаційної угоди. Процедури призупинення та скасування сертифікації визначають у СУЯ ОС.

10.5 Зобов'язання операторів протимінної діяльності

Оператор ПМД повинен:

- упроваджувати методи управління та процедури, які відповідають вимогам, установленим у стандартах ПМД;
- забезпечувати якісне ведення документів, звітів та іншої інформації, пов'язаної із ПМД, і забезпечувати доступ ООВ до них;
- забезпечувати доступ ОС до всіх ділянок, будівель та інших споруд, відвідування яких, у рамках вимог моніторингу, є необхідним.

10.6 Припинення діяльності на робочій ділянці

Якщо в ході моніторингу виявляють факти критичної невідповідності, то ОС повинен тимчасово припинити діяльність оператора ПМД на відповідній робочій ділянці та призупинити сертифікацію оператора ПМД (дію сертифікаційної угоди) на період проведення оператором ПМД коригувальних дій.

У разі невиконання оператором ПМД коригувальних дій або їхньої неефективності ОС скасовує сертифікацію.

11 ІНСПЕКТУВАННЯ РОЗМІНОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

11.1 Загальні положення

Метою інспектування розмінованих територій є надання заінтересованим сторонам можливості переконатися в тому, що під час проведення розмінування виконано вимоги національних стандартів у сфері ПМД, оператор ПМД видалив або знищив усі ВНП із зазначеної ділянки в межах визначеної глибини залягання, територія розмінована, об'єкти інфраструктури безпечні та придатні до використання.

Інспектування розмінованих територій здійснюють акредитовані ООВ.

Акредитацію ООВ, що здійснюють інспектування розмінованих (очищених) територій, проводить Національний орган України з акредитації на відповідність ДСТУ EN ISO/IEC 17020.

У ході інспектування території після розмінування необхідно перевірити правильність і точність маркування розмінованих територій.

Для проведення інспектування розмінованих територій органи з інспектування (далі — ОІ) можуть застосовувати будь-який доречний метод, що забезпечує досягнення поставленої мети. При цьому відповідальність за правильність вибору методу інспектування та його результативність покладають на ОІ.

Під час інспектування розмінованої території оператор ПМД та ОІ повинні розуміти, що:

- будь-яка частина розмінованої (очищеної, вивільненої) території може бути пробою;
- невиконання вимог до розмінування (очищення, вивільнення) становить критичну невідповідність;
- невідповідності підлягатимуть аналізуванню першопричин і реалізації узгоджених коригувальних дій, які можуть містити вимоги щодо повторного розмінування території оператором ПМД;
- повторні критичні невідповідності відносно розмінованої території призведуть до призупинення або припинення дії сертифікаційної угоди оператора ПМД.

11.2 Підстави для інспектування розмінованої території

Підставами для інспектування розмінованої території є:

- план інспектування розмінованих територій, який відпрацьовує ЦПМД/ЦГР і затверджує Голова або перший заступник Голови НО ПМД;
- розпорядчий документ керівника ОІ.

11.3 Склад та оснащення підрозділу ОІ

Оснащення та склад підрозділу ОІ визначають безпосередньо перед виїздом залежно від обсягів і складності завдань з інспектування. ОІ має використовувати такі засоби пошуку, які здатні виявити цільовий предмет пошуку на визначеній у завданні на розмінування території глибині. Засоби захисту повинні відповідати рівню загрози.

Заходи інспектування можуть бути виконані власними силами та засобами підрозділу ОІ або силами та засобами оператора ПМД під керівництвом представника ОІ, за узгодженням ЦПМД (ЦГР) з оператором ПМД, що інспектують.

Якщо використовувано сили та засоби оператора ПМД під керівництвом представника ОІ, то це не повинні бути ті самі сили та засоби, якими проводилося розмінування [25].

Медичне забезпечення заходів з інспектування покладають на оператора ПМД.

Типовий склад та оснащення підрозділу інспектування розмінованої (очищеної) території — згідно з додатком Г.

11.4 Територія, що підлягає інспектуванню

Глибину розмінування території визначають заздалегідь і, зазвичай, узгоджують із бенефіціаром і вказують у завданні на розмінування території. Це також залежить від рівня загрози та подальшого використання території.

Усі території, на яких проводили розмінування, незалежно від розміру підлягають інспектуванню.

11.5 Розмір проб інспектування

Необхідний розмір проб не завжди прямо пропорційний розміру території, яку інспектують.

Конкретний розмір частки розмінованої території, яка підлягає інспектуванню, визначає ОІ.

Частка території, яку обирають для перевірки, має бути мінімально необхідною з урахуванням місцевих обставин та умов. Якщо іншого не визначено, треба перевіряти не менше ніж 1 % розмінованої території або території, яка була зменшена після проведення ТО. Інспектування зменшених територій проводять на тих ділянках, де проводили очищення.

11.6 Відбирання проб та їхні розміри

Ділянки території (проби), що підлягають інспектуванню (розміром від 1 м² до 30 м²), обирають довільно.

На кожній ділянці, що перевіряють, має бути відібрано щонайменше три проби. Проби можуть бути довільної форми — частіше за все у формі квадрата або прямокутника. З метою полегшення процесу інспектування проби (розміром від 1 м² до 30 м²) можна об'єднувати в кластери, але проби повинні бути одного й того самого розміру в будь-якому окремо взятому кластері території, поданій для інспектування.

У щоденні рапорти командири розрахунків записують координати точок повороту кластера, а також відстані й азимути з найближчої точки повороту розмінованої території до кожної токи пово-

роту кластера, кількість проб у кластері, розмір проб у кластері (довжина сторін і площа), а кластери нумерують. Приклад визначення проб і формування кластерів — згідно з додатком Д.3.

11.7 Критерії прийняття розмінованої території

Мінімальні вимоги до розмінованої території та критичні невідповідності визначають згідно з цим розділом.

Територію вважають розмінованою від ВНП у тому разі, якщо буде встановлено, що на всіх узятих на території пробах не виявлено критичних невідповідностей.

Територія, що містить пробу з виявленою критичною невідповідністю, є такою, що не відповідає вимогам до розмінованих територій.

Факти виявлення критичних невідповідностей має бути задокументовано в присутності представника оператора ПМД: зареєстровано відомості про місце і характер критичної невідповідності, здійснено фотофіксацію, зазначено положення на території та карті.

При виявленні критичної невідповідності персонал ОІ негайно припиняє інспектування і виходить на безпечну територію та складає протокол невідповідності.

11.8 Види критичних невідповідностей при застосуванні різних методів інспектування

При інспектуванні територій після розмінування критичною невідповідністю вважають виявлення ВНП або металевих фрагментів вагою (розміром), що відповідає вазі (розмірам) цільових предметів пошуку. Під цільовим предметом пошуку розуміють уміст металу у ВНП.

При інспектуванні територій після розмінування із використанням мінно-розшукових собак критичною невідповідністю вважають виявлення ВНП та вибухових речовин.

11.9 Проведення інспектування розмінованої території

Керівник підрозділу з інспектування по прибутті до оператора ПМД повідомляє відповідальному за проведення робіт із розмінування мету прибуття, вид та порядок інспектування.

Тривалість інспектування залежить від площі розмінованої території, що підлягає інспектуванню, рельєфу місцевості, типу ґрунту, методів розмінування.

Заходи (роботи) з інспектування необхідно призупинити в разі:

- відсутності зв'язку між пунктом управління та контролю і підлеглим персоналом;
- відсутності належного медичного забезпечення;
- порушення заходів безпеки та порядку проведення робіт, що можуть призвести до нещасного випадку;
- неналежних погодних умов, що перешкоджають виконанню робіт.

Для ефективнішої організації робіт з інспектування визначених проб підрозділ інспектування може поділятися на розрахунки (кількість людей у розрахунках має забезпечити проведення евакуації в разі інциденту, пов'язаного з ВНП).

Персонал ОІ, який проводив відбирання проб, заповнює щоденні рапорти про проведення інспектування розмінованої території згідно з додатком Д.2.

За результатами проведення інспектування складають акт проведення інспектування розмінованої території згідно з додатком Д.1.

До акта проведення інспектування розмінованої території додають схему відбирання проб та зазначають методи, що застосовують під час інспектування.

Персонал ОІ використовує власну спрощену систему маркування при проведенні інспектування розмінованих територій.

Знешкодження/знищення ВНП, виявлених під час інспектування, виконує оператор ПМД, який подає розміновану територію для інспектування.

Результати інспектування доводять до відома керівника оператора ПМД або до уповноваженої ним особи.

Керівник оператора ПМД або уповноважена ним особа може дати свій письмовий коментар з питань, які перевіряли, також він ознайомлюється з актом проведення інспектування розмінованої території та підписує його.

11.10 Дії при виявленні невідповідностей

При виявленні критичних невідповідностей припиняють інспектування інших розмінованих територій зазначеного оператора ПМД.

Про всі виявлені критичні невідповідності оператор ПМД повинен повідомити ОС відповідно до сертифікаційної угоди.

Оператор ПМД проводить аналізування причин невідповідностей та здійснює коригувальні дії, які погоджує з ОІ.

Після проведення коригувальних дій оператор ПМД повинен провести повторне очищення розмінованих ним, але ще не проінспектованих територій. Після чого оператор ПМД може подати заявку на інспектування розмінованих територій.

Усі скарги й апеляції відпрацьовують згідно з чинним законодавством.

11.11 Повторне інспектування

Після проведення аналізу причин невідповідностей, узгоджених корегувальних дій, повторного очищення та внутрішнього контролювання якості оператор ПМД може подавати заявку на повторне інспектування.

Під час інспектування повторно розмінованої території, на якій було виявлено критичну невідповідність, ОІ може перевірити будь-який відсоток повторно розмінованої території, але не менше ніж 1 %.

11.12 Реєстрація та облік результатів інспектування

Про результати інспектування оператор ПМД повідомляє ЦПМД/ЦГР для внесення даних до звіту про завершення робіт із розмінування території та системи управління інформацією. Після закінчення розмінування території та передавання її користувачам уся звітна документація з інспектування зберігається в ОІ.

12 ПЕРЕДАВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЩОДО ОЧИЩЕНОЇ ТЕРИТОРІЇ**12.1 Загальні положення**

Після того як територію було розміновано, її потрібно передавати для подальшого використання. У передаванні ділянки заінтересовані як користувачі, так і оператори ПМД: користувачі — для продуктивного використання; оператори ПМД — для вивільнення підрозділів розмінування з метою розмінування наступних ділянок.

ЦПМД (ЦГР) на підставі акта про інспектування видає сертифікат про передавання відповідальності щодо розмінованої території.

Видаючи сертифікат про передавання відповідальності розмінованої території, держава бере на себе відповідальність за залишковий ризик на відповідній території, пов'язаний із ВНП. Форма сертифіката про передавання відповідальності щодо розмінованої території — згідно з додатком Е.

12.2 Розмітка розмінованої території

Перед інспектуванням розмінованої території оператор ПМД повинен розмітити територію, керуючись наведеними нижче мінімальними вимогами.

Коли вся небезпечна територія розмінована, а суміжні території не є небезпечними, точки периметра позначають за допомогою металевих кілків завдовжки не менше ніж 15 см, які вбивають на глибину щонайменше 10 см від поверхні, починаючи зі стартової точки за годинниковою стрілкою, і які дають можливість виявити невідповідності засобами пошуку. Усі точки повороту має бути позначено з максимальною відстанню 50 м між кожною точкою. Якщо візуального контакту між точками немає, то має бути позначено проміжні точки. Якщо ґрунт такий, що неможливо вбити металеві кілки, то використовують добре помітні плями фарби щонайменше 30 см у діаметрі. Слід наносити на скелі, поверхні доріг або стіни.

Показники компаса та відстань у метрах між точками має бути записано у звіті про завершення. Як альтернативу для виконання цієї вимоги можна додати показники GPS (Global Positioning System).

Якщо розміновано лише частину території, а небезпечні території залишаються поруч, то розміновану територію слід промаркувати так, щоб забезпечити візуальне попередження про наявність ВНП із перекриттям на 1 м від межі нерозмінованої території.

ДОДАТОК А
(довідковий)

ОРІЄНТОВНИЙ ЗМІСТ НАСТАНОВИ З ЯКОСТІ ОПЕРАТОРА ПМД

1. Назва і сфера застосування настанови.
2. Аналізування, ухвалювання і перегляд.
3. Терміни і визначення. Скорочення.
4. Опис організації та середовища.
5. СУЯ (призначення, принципи, завдання, зміст).
6. Керівництво організації (функції, обов'язки, повноваження).
7. Управління ресурсами (персонал, технічні засоби та устаткування, логістика, інформація, фінанси, субпідряд).
8. Процеси виробництва продукції, виконання процесів ПМД та їхні результати (вимоги, загальний опис, ресурси, послідовність виконання, заходи щодо безпечного виконання, контроль виконання, вимоги до результатів та контроль їхньої якості).
9. Оцінювання дієвості СУЯ.
10. Поліпшення.
11. Додатки.

ДОДАТОК Б
(довідковий)

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПРОЦЕДУР СУЯ ОПЕРАТОРА ПМД

1. Управління документами СУЯ.
2. Розгляд скарг та апеляцій.
3. Проведення внутрішнього аудиту.
4. Аналізування СУЯ вищим керівництвом.
5. Управління невідповідностями та дії щодо поліпшення.
6. Ресурси організації.
7. Управління персоналом.
8. Управління технічними засобами та устаткуванням.
9. Логістика, закупівлі.
10. Робота з договорами.
11. Укладання субпідрядних угод.
12. Управління записами.
13. Процеси, які виконує оператор. Для кожного процесу окрема процедура, яка описує призначення процесу, вимоги до процесу та продукції, ресурси для виконання, порядок виконання процесу, контролювання виконання процесу.

Примітка. Перелік процедур не є вичерпним, а їхня назва може змінюватися. При цьому всі процедури повинні мати простежуваність до СУЯ.

ДОДАТОК В
(обов'язковий)

СХЕМИ СЕРТИФІКАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ПМД

Таблиця В.1 — Схеми сертифікації процесів ПМД

Функції з оцінювання відповідності в межах схеми сертифікації	Операції з оцінювання відповідності в межах функцій	Схема сертифікації	
		Повна (при первинній сертифікації процесів ПМД)	Скорочена (при повторній сертифікації процесів ПМД)
I Вибірання	Приймання та розгляд заявки Ідентифікація заявника, процесів, вимог Прийняття рішення та планування оцінювання	Проводять	Проводять
II Визначення	Аналізування наданої інформації, документації	Проводять	Проводять
	Оцінювання виконання оператором ПМД процесів ПМД на місці	Проводять	Можна не проводити за рішенням ООВ з урахуванням результатів моніторингу впродовж дії сертифікації в разі, якщо черговий моніторинг було проведено не пізніше ніж за 3 міс до надання наступної сертифікації
III Аналізування	Дослідження доказів відповідності, отриманих на етапі визначення	Проводять	Проводять
IV Прийняття рішення за результатами сертифікації	Надання, підтвердження, розширення, обмеження, призупинення, скасування сертифікації	Проводять	Проводять
V Підтвердження відповідності	Видавання сертифіката відповідності Надання права використання сертифіката відповідності	Проводять	Проводять
VI Моніторинг	Оцінювання виконання оператором процесів ПМД	Не рідше ніж 1 раз на рік	Не рідше ніж 1 раз на рік

ДОДАТОК Г
(довідковий)

**ТИПОВИЙ СКЛАД ТА ОСНАЩЕННЯ ПІДРОЗДІЛУ
ІНСПЕКТУВАННЯ РОЗМІНОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ**

Г.1 Склад підрозділу інспектування:

- керівник групи, осіб — 1;
- персонал групи (старший інструктор або інструктор), осіб — не менше 2;
- кінологічний розрахунок (за потреби) — 1;
- водій, осіб — 1;
- медичний працівник (саніструктор, парамедик, фельдшер) за наявності, осіб — 1.

Г.2 Оснащення підрозділу інспектування:

- автомобіль для перевезення особового складу й оснащення, од. — 1;
- засоби індивідуального захисту, к-т (на персонал, який бере участь в інспектуванні);
- засоби пошуку ВНП, к-т на персонал, який бере участь в інспектуванні;
- маркувальний інструмент;
- радіостанція індивідуальна переносна, к-т на персонал, який бере участь в інспектуванні;
- прилад GPS, к-т — 1;
- далекомір, од. — 1;
- компас, од. — 1;
- комп'ютер портативний або планшет, к-т — 1;
- пристрій для збереження інформації, од. — 1;
- цифрова фото-, відеокамера або планшет, к-т — 1;
- медичний комплект надання першої медичної допомоги, к-т — 1;
- індивідуальні засоби надання першої медичної допомоги, к-т — на весь персонал;
- канцелярське приладдя, к-т — 1.

ДОДАТОК Д
(довідковий)

ТИПОВІ ФОРМИ ДОКУМЕНТАЦІЇ (ЗАПИСІВ) ОРГАНУ З ІНСПЕКТУВАННЯ

Д.1 Форма акта проведення інспектування

Знак акредитації
ООВ або посилання
на акредитаціюЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник ООВ

ПІБ

« ____ » _____ 20__ р.

М.П.

АКТ

про проведення інспектування
розмінованої території

Назва органу з інспектування: _____

Об'єкт інспектування _____
(ідентифікація розмінованої території: район, населений пункт, вулиця, місце розташування, орієнтири, координати)

Група інспектування у складі:

Начальник групи:

_____ (прізвище та ініціали)

Члени групи: _____ (прізвище та ініціали)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (прізвище та ініціали)

та представника оператора ПМД:

_____ (прізвище та ініціали представника)

склали цей акт про те, що у період з « ____ » _____ 20__ р. по « ____ » _____ 20__ р. підрозділом інспектування на підставі _____ (наказ, розпорядження)

проведено інспектування розмінованої території.

Під час інспектування оцінювали _____

_____ (зазначити питання, що оцінювали)

За результатами інспектування встановлено: _____

_____ (зазначити результати перевіряння)

Висновок щодо відповідності: _____

_____

_____

Акт складено у трьох примірниках:

1-й примірник — *органу з інспектування*;

2-й примірник — *оператор ПМД*;

3-й примірник — до структурного підрозділу (міністерства, яке головує в НОПМД), що виконує функцію Секретаріату НОПМД.

До акта додано:

1. Карту (схему) території, яку перевіряли, із розподілом на ділянки.

2. Схему розмінованої території із відібраними пробами.

3. Рапорти про проведення інспектування розмінованої території.

4. Інші документи — *за потреби*.

Керівник групи інспектування: _____
(дата, підпис, ініціали та прізвище)

Члени групи інспектування: _____
(дата, підпис, ініціали та прізвище)

_____ (дата, підпис, ініціали та прізвище)

Ознайомлений:

представник оператора ПМД:

_____ (дата, підпис, ініціали та прізвище представника оператора ПМД)

Д.2 Форма щоденного рапорту

Керівнику групи інспектування

Рапорт про проведення інспектування розмінованої території

_____ (назва розмінованої території)

1	Протягом _____ виконано інспектування розмінованої території	Район виконання інспектування: _____ _____																												
	Розмір території _____ м ²	Склад групи № ____: _____ _____ _____																												
2	За схемою — Додаток ____																													
3	Початок інспектування (час) _____	Завершення інспектування (час) _____																												
4	Наявність критичної невідповідності																													
	Місцезнаходження Тип Глибина, м		Виявлені ВНП _____																											
			кількість _____																											
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="7">Місцезнаходження критичної невідповідності</th> </tr> <tr> <th>Від</th> <th>До</th> <th>Азимут інстинний</th> <th>Азимут магнітний</th> <th>Відстань, м</th> <th>Координати по осі X</th> <th>Координати по осі Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>			Місцезнаходження критичної невідповідності							Від	До	Азимут інстинний	Азимут магнітний	Відстань, м	Координати по осі X	Координати по осі Y													
Місцезнаходження критичної невідповідності																														
Від	До	Азимут інстинний	Азимут магнітний	Відстань, м	Координати по осі X	Координати по осі Y																								

5	Особовий склад, який проводив інспектування на відібраних пробах:																																																																																																															
	Коментар до результатів:																																																																																																															
	Кластер № _____ площею _____ м² кількість проб _____ площею _____ м² кожна, розміром сторін ____ × ____ м. <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">Від</th> <th style="width: 10%;">До</th> <th style="width: 15%;">Азимут інстинний</th> <th style="width: 15%;">Азимут магнітний</th> <th style="width: 15%;">Відстань, м</th> <th style="width: 15%;">Координати по осі X</th> <th style="width: 15%;">Координати по осі Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> Кластер № _____ площею _____ м² кількість проб _____ площею _____ м² кожна, розміром сторін ____ × ____ м. <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">Від</th> <th style="width: 10%;">До</th> <th style="width: 15%;">Азимут інстинний</th> <th style="width: 15%;">Азимут магнітний</th> <th style="width: 15%;">Відстань, м</th> <th style="width: 15%;">Координати по осі X</th> <th style="width: 15%;">Координати по осі Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> Кластер № _____ площею _____ м² кількість проб _____ площею _____ м² кожна, розміром сторін ____ × ____ м. <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">Від</th> <th style="width: 10%;">До</th> <th style="width: 15%;">Азимут інстинний</th> <th style="width: 15%;">Азимут магнітний</th> <th style="width: 15%;">Відстань, м</th> <th style="width: 15%;">Координати по осі X</th> <th style="width: 15%;">Координати по осі Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>							Від	До	Азимут інстинний	Азимут магнітний	Відстань, м	Координати по осі X	Координати по осі Y																													Від	До	Азимут інстинний	Азимут магнітний	Відстань, м	Координати по осі X	Координати по осі Y																													Від	До	Азимут інстинний	Азимут магнітний	Відстань, м	Координати по осі X	Координати по осі Y																												
Від	До	Азимут інстинний	Азимут магнітний	Відстань, м	Координати по осі X	Координати по осі Y																																																																																																										
Від	До	Азимут інстинний	Азимут магнітний	Відстань, м	Координати по осі X	Координати по осі Y																																																																																																										
Від	До	Азимут інстинний	Азимут магнітний	Відстань, м	Координати по осі X	Координати по осі Y																																																																																																										
6	Місце	Репорт підготував:																																																																																																														
	_____	Контроль за налаштуванням і тестуванням детекторів, а також внутрішнє 100 % контролювання якості відібраних проб провів: Керівник групи інспектування № _____ (посада, підпис, прізвище та ініціали) _____.202_ року. Представник оператора ПМД _____ (посада, підпис, прізвище та ініціали) _____.202_ року.																																																																																																														

Примітка. Наведені форми документації (записів) є типовими та, за потреби, можуть бути відкориговані ОІ.

Д.3 Приклад визначення проб і поєднання їх у кластери

Ділянка розмінованої території розміром 3 га, яка підлягає інспектуванню.

3 га = 30 000 м².

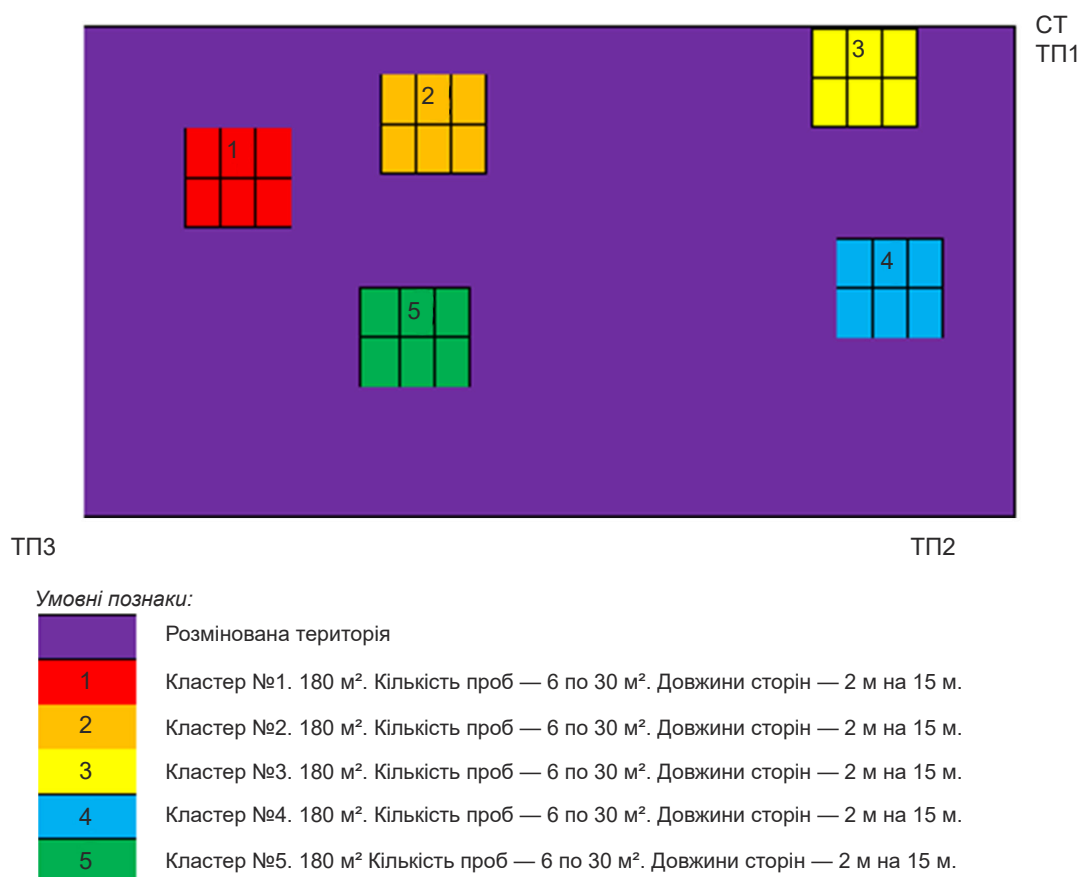
3 % від 30 000 м² = 900 м².

Проба із довжиною сторін 2 м на 15 м = 30 м² (довжини сторін можуть бути довільного розміру, але загальна площа не повинна перевищувати 30 м²).

Кількість проб на 900 м² = 30 шт.

Маємо 30 проб по 30 м².

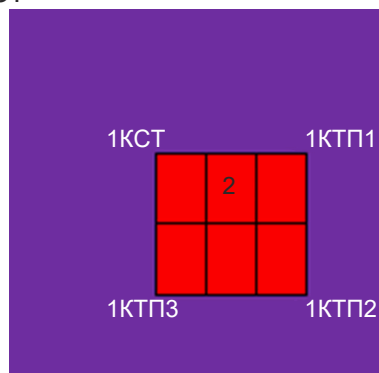
Можемо поділити 30 проб на 5 кластерів по 6 проб у кожному кластері.

Рисунок 1 — Приклад розташування кластерів на ділянці

Д.4 Приклад запису даних за кластерами

СТ

Опис поворотних точок кластера № 1 із шістьма пробами площею по 30 м ² і довжинами сторін 2 м і 15 м						
Від	До	Азимут інстинний	Азимут магнітний	Відстань, м	Координати по осі X	Координати по осі Y
СТ	1КСТ	324	332	46	376733	5707500
СТ	1КТП1	130	138	130	376712	5707541
СТ	1КТП2	267	275	50	376592	5707592
СТ	1КТП3	338	346	50	376542	5707598

Умовні позначки:

СТ — стартова точка;

КСТ — кластерна стартова точка;

КТП — кластерна точка повороту.

Рисунок 2 — Приклад нумерації точок повороту кластера

ДОДАТОК Е
(обов'язковий)

ФОРМА СЕРТИФІКАТА ПРО ПЕРЕДАВАННЯ ОЧИЩЕНОЇ ТЕРИТОРІЇ

ЦЕНТР ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (ЦЕНТР ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ)

СЕРТИФІКАТ № про передавання відповідальності щодо очищеної території

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ	
1. Область	8. Карта-схема розмінованої/очищеної території додається. <i>Карта-схема розмінованої/очищеної території є невід'ємною частиною сертифіката</i>
2. Район	
3. ОТГ	
4. Населений пункт	
5. Назва ділянки	
6. Цільовий предмет пошуку	
7. Глибина очищення:	
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОПЕРАЦІЇ З ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ (РОЗМІНУВАННЯ)	
9. Кількість і тип виявлених/знищених ВВП:	10. Метод остаточного знищення виявлених ВВП. (або передавання іншим органам)
11. Застосовані методи і технологія:	12. Чи є розмінована/очищена територія вільною від металу?
13. Ідентифікаційний номер у системі IMSMA:	14. Дата завершення розмінування/очищення: Дата проведення інспектування:
ПЕРЕДАНО ВІД ІМЕНІ ПРЕДСТАВНИКА ОПЕРАТОРА ПМД	ПРИЙНЯТО ЦЕНТРОМ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (ЦЕНТРОМ ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ)
15. Ім'я і посада представника.	16. Начальник Центру протимінної діяльності (Центру гуманітарного розмінування). На підставі Акта про інспектування розмінованої території № ____ від __. __.202__р. ОІ ЦПМД (ЦГР)
ЗАЯВА ПРЕДСТАВНИКА ОПЕРАТОРА ПМД та ЦЕНТРУ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (ЦЕНТРУ ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ)	
Я засвідчую, що розміновану територію, зазначену в цьому Сертифікаті, було очищено від ВВП на глибину_____.	Я засвідчую, що на цю дату розміновану територію, зазначену в цьому Сертифікаті, оцінюють як очищену від ВВП на глибину_____ відповідно до Національних стандартів із протимінної діяльності
17. Підпис представника оператора ПМД, що здійснював процес гуманітарного розмінування (розмінування) Дата: _____ М.П. _____	18. Підпис керівника ЦПМД (ЦГР) Дата: _____ М.П. _____
ЗАЯВА ПРО ПЕРЕДАВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	
Я, _____, від імені Національного органу з протимінної діяльності засвідчую факт передавання відповідальності від оператора ПМД до держави з урахуванням залишкового ризику на зазначеній розмінованій/очищеній території	19. Підпис керівника ЦПМД (ЦГР) Дата: _____ М.П. _____

ДОДАТОК Ж
(обов'язковий)**ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ МЕХАНІЗОВАНОГО РОЗМІНУВАННЯ
ТА ЗАСОБІВ ПОШУКУ (МЕТАЛОДЕТЕКТОРІВ)****Машина для розмінування (demining machine)**

Машини для розмінування повинні забезпечувати мінімальну глибину оброблення ґрунту не менше ніж 15 см відповідно до [24], за винятком механічного обладнання, яке використовують винятково для зрізання рослинності під час підготування ґрунту.

Вимоги до протимінного захисту екіпажів машин для розмінування мають відповідати рівням захисту згідно з вимогами військового стандарту ВСТ 01.055.002-2021 (01) «Захист та забезпечення безпеки озброєння та військової техніки. Процедури оцінювання рівня захисту броньованих транспортних засобів. Мінна загроза» (STANAG 4569 Edition 3/AER-55 Volume 2 Edition C, Procedures for Evaluating the Protection Levels of Armoured Vehicles — Mine Threat, IDT)» відповідно до типу загрози.

Примітка. Дані вимоги не застосовують до дистанційно керованих машин для розмінування.

Машини для розмінування повинні мати:

- документ, який підтверджує оцінку відповідності;
- інструкцію з експлуатування заводу-виробника.

Металодетектор (metaldetector)

Пристрій, який використовує принципи електромагнітної індукції для виявлення наявності металу в безпосередній близькості.

Металодетектори повинні забезпечувати мінімальну глибину виявлення вибухонебезпечних предметів не менше ніж 15 см (для мін із мінімальним вмістом металу).

Металодетектори повинні мати здатність:

- виявляти різні типи металевих предметів різного розміру (зокрема і з мінімальним вмістом металу) на максимальній глибині виявлення в умовах різного стану ґрунту;
- компенсувати магнітні перешкоди від ґрунту.

Металодетектори повинні мати:

- документ, який підтверджує оцінку відповідності;
- інструкцію з експлуатування заводу-виробника.

ДОДАТОК З
(довідковий)**БІБЛІОГРАФІЯ**

- 1 Закон України «Про протимінну діяльність в Україні»
- 2 Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»
- 3 Закон України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності»
- 4 Закон України «Про прийняття Протоколу про заборону або обмеження застосування мін, мінапасток та інших пристроїв з поправками, внесеними 3 травня 1996 року (Протокол II з поправками, внесеними 3 травня 1996 року), що додається до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають не вибіркову дію»
- 5 Закон України «Про прийняття Протоколу про вибухонебезпечні предмети — наслідки війни (Протокол V), що додається до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають не вибіркову дію»
- 6 Закон України «Про ратифікацію Конвенції про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення»
- 7 Постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2021 № 1207 «Про утворення Національного органу з питань протимінної діяльності»
- 8 Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2011 № 1150 «Про затвердження Порядку ведення обліку операторів протимінної діяльності»

9 Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів» № 578/5 від 12.04.2012 року, який зареєстровано у Міністерстві юстиції України 17.04.2012 року за № 571/20884

10 IMAS 01.10 Guide for the application of IMAS

11 IMAS 02.10 Guide for the establishment of a mine action programme

12 IMAS 03.10 Guide to the procurement of mine action equipment

13 IMAS 03.20 The procurement process

14 IMAS 03.30 Guide to the research of mine action technology

15 IMAS 04.10 Glossary of mine action terms, definitions and abbreviations

16 IMAS 07.10 Guidelines and requirements for the management of of land release and residual contamination operations

17 IMAS 07.11 Land Release

18 IMAS 07.30 Accreditation of Mine Action organizations

19 IMAS 07.40 Monitoring of Mine Action organizations

20 IMAS 07.42 Monitoring of stockpile destruction programmes

21 IMAS 08.30 Post-clearance documentation

22 IMAS 14.10 Guide for the evaluation of mine action interventions

23 BCT 01.055.002-2021 (01) “Захист та забезпечення безпеки озброєння та військової техніки. Процедури оцінювання рівня захисту броньованих транспортних засобів. Мінна загроза (STANAG 4569 Edition 3/ AER-55 Volume 2 Edition C, Procedures for Evaluating the Protection Levels of Armoured Vehicles — Mine Threat, IDT)

24 ДСТУ 8820:2023 Протимінна діяльність. Процеси управління. Основні положення.

25 IMAS 07.12 Quality management in Mine Action.

Код згідно з НК 004: 95.020

Ключові слова: протимінна діяльність, технічне обстеження, нетехнічне обстеження, маркування мін/вибухонебезпечних залишків війни, очищення/розмінування районів ведення бойових дій, міни, вибухонебезпечні залишки війни, вибухонебезпечні предмети, інформування населення про ризики, пов'язані з мінами та вибухонебезпечними залишками війни.

Редактор **О. Бойко**

Верстальник **І. Авраменко**

Підписано до друку 01.02.2024. Формат 60 × 84 1/8.

Ум. друк. арк. 3,72. Зам. Ціна договірна.

Виконавець

Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115

Свідцтво про внесення видавця видавничої продукції до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.01.2004 серія ДК № 1647